

Alles is liefde

Liefde haalt het beste in ons naar boven. Of nee, liefde is het beste in onszelf. De warmte die je voelt als je je liefdevol verbindt, is een van de mooiste ervaringen in het leven. 'Als ik geen liefde had, was ik niets', is een mooie zin uit de Bijbel. Veel romans, films, liedjes en gedichten gaan over liefde. En toch hebben we het er niet vaak over, en zeker niet met kinderen. Hoe voelt liefde eigenlijk? Wat betekent houden van?

Natuurlijk is liefde ook het vrolijke, vlinderige gevoel van verliefdheid. Oudere kinderen – en zijn we dat niet allemaal – zullen daar misschien het eerst aan denken. Toch staat dat gevoel niet centraal in deze lessen. Het gaat in dit nummer van *Hemel en Aarde* vooral over mensen en dingen waarmee je je verbindt, met hart en ziel. Om alles waar je van houdt.

Hoe voelt liefde?

In alle bouwen zijn lessen opgenomen waarin kinderen verkennen wat liefde is en hoe het voelt. Je kunt van veel houden: voetbal, je kamer, mensen om je heen, je knuffel of een game. In de lessen worden veel open en verkennende vragen gesteld die kinderen 'aan' zetten. Ze worden zich misschien bewust van hoe ze liefde ervaren, wat het voor hen betekent, welke gedachten ze erover hebben. Er zijn geen goede of foute antwoorden. Deze ontdekkende manier van praten en denken noemen we meestal een 'filosofisch' gesprek. Dat kan ook met jonge kinderen; ze zijn vaak heel goed in onbevangen opmerken hoe iets voor hen voelt.

Van iemand houden

Je kunt van pizza houden of van je flamingo-sokken, maar van iemand anders houden is wel iets bijzonders. In de lessen verkennen kinderen hoe dat is. Kinderen kijken bijvoorbeeld naar een poppenkastspel over Jan Klaassen die aan Katrijn wil laten weten hoeveel hij van haar houdt. Of ze maken kennis met

De barmhartige Samaritaan (1537) – Jan van Scorel

een Joods huwelijksritueel. Daar denken en praten ze op door. Liefde kun je niet alleen geven, maar ook ontvangen. Het is een rijke ervaring als iemand van je houdt. Dat kun je merken aan een dikke knuffel, samen op de bank, of dat iemand je fiets maakt ... de taal van de liefde is rijk en veelzijdig. Er is altijd iemand die van je houdt.

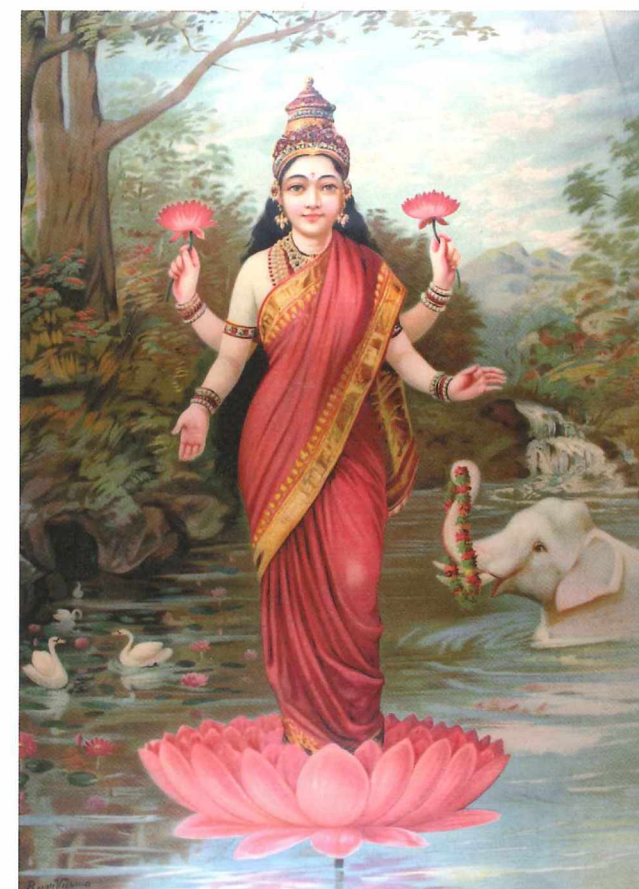
Levensbeschouwing en liefde

Liefde is een belangrijk onderwerp in veel culturen en levensbeschouwingen. Het staat centraal in verhalen, rituelen en symbo-

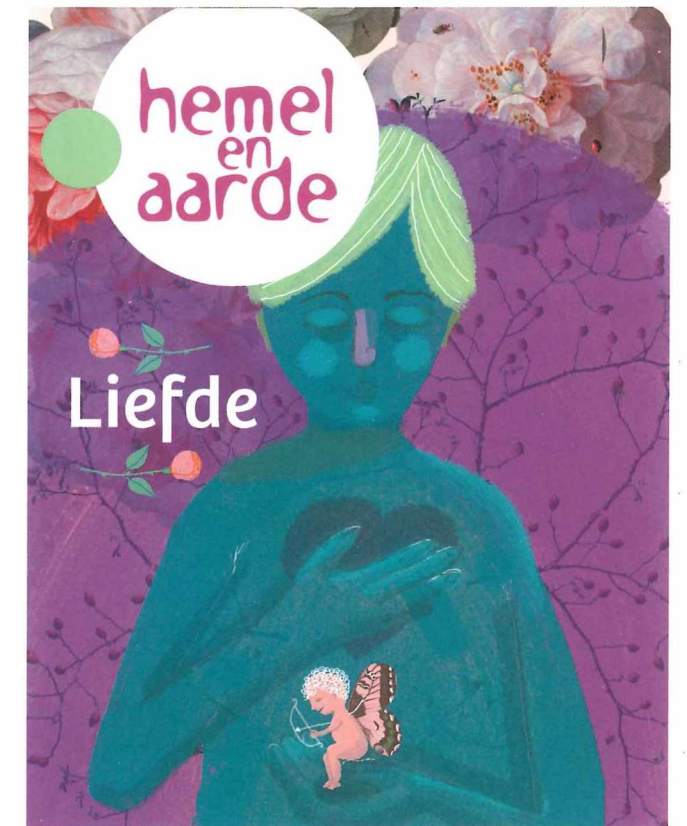
len. Cultuur en levensbeschouwingen gaan in zekere zin over de vraag wat ertoe doet in het leven, wat betekenis heeft. Liefde heeft daarin bijna altijd een belangrijke plaats. Kinderen maken daar in deze lessen kennis mee. Ze maken kennis met de godin Lakshmi, de godin van licht, geluk en liefde. Ze doen een oefening in *metta*, wat zoets als liefdevolle vriendelijkheid betekent, een belangrijk begrip in het boeddhisme. En ze luisteren naar het klassieke verhaal uit de Bijbel over de Samaritaan die zich ontfermt over iemand die overvallen is, terwijl andere mensen het slachtoffer links laten liggen. En natuurlijk is er ook de les die Johannes leert, een volgeling van Jezus. Hij zegt dat als je liefde ervaart, je iets van God ervaart, omdat God liefde is.

Onderbouw

De jongste kinderen staan op de meest verschillende manieren stil bij wat liefde en houden van kan betekenen. Ze bedenken allerlei dingen waar ze van houden, van een lievelingsplek of een lievelingsspel. Ze kijken naar een poppenkastverhaal over Jan Klaassen die aan Katrijn wil laten merken dat hij haar lief vindt. Ze bedenken met wie ze willen trouwen voor één dag, en hoe dat ritueel gaat plaatsvinden. Ze bedenken hoe fijn het is als je merkt dat iemand van je houdt, als je iemands schat bent.

Lakshmi

En ze horen het verhaal van de Samaritaan die lief is voor zomaar een ander. Natuurlijk zijn er ook dit keer tips voor onder andere in de boekenhoek, de schilderhoek en de zandtafel.

Middenbouw

De kinderen in de middenbouw vragen zich in een les af wat liefde eigenlijk is, hoe het voelt. Ze krijgen zinnen aangereikt die ze kunnen afmaken en zo ontstaat een eigen gedicht over liefde. De taal van liefde staat ook centraal in een andere les, en daarin verkennen de kinderen dat je liefde niet alleen met woorden kunt uitdrukken, maar ook door samen iets te doen of met een klein stil gebaar van verstandhouding. En door een lievelingsontbijtje voor je ouders klaar te maken met cola en Fruittella. Hoe liefde door religie vorm kan krijgen, ontdekken kinderen in een les over een Joods huwelijksritueel en in een les over Lakshmi, de godin van de liefde.

Bovenbouw

Waar kun je allemaal van houden? Wat is liefde eigenlijk? Kun je het zien? Is het hetzelfde als verliefdheid? Deze verkennende vragen komen in verschillende lessen aan de orde. De kinderen denken ook na over hoe het is als er van je gehouden wordt. In een stukje van een brief uit de Bijbel lezen ze dat als je liefde voelt, je ook iets van God voelt. In een andere les werken de kinderen met het hart als symbool voor de liefde, bijvoorbeeld bij Valentijnsdag. En samen doen de kinderen een meditatieve boeddhistische oefening in 'liefdevolle vriendelijkheid', de zogenaamde *metta*.